

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Bérmintetlen levelek csak ismert kezektől fogadhatók el.

Ésiratok nem adhatnak vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilttérben minden garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 kr.

Kiemelt, díszített s körzettel ellátott hirdetésekért terméérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
Erdetéseket a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Egyéni nézetek borászatunk emelése érdekében.*)

I.

Bizonyára mindnyájunkat a legőszintébb örömmel tölt el azon speciális mozgalom, mely az általános gazdasági mozgalomban borászatunk emelése érdekében észlelhető, s melynek Miklós Gyula kormánybiztos az apostola; működéséhez tiszta szívből a legszébb sikert kívánjuk, bárha távol állunk attól, hogy programjának minden pontját aláírjuk.

Szükségesnek s rendkívül fontosnak tartjuk a pincze-egyletek, szüretelési szövetkezetek tervét, ámbar ezeknek maguktól kellene létre jönni s ilyesmit erőszakolni nem lehet.

Rendkívül áldásosnak tartjuk, ha egy boralap létesülhet, mely alacsony kamatra pénzt előlegez a termelő borkészletére s végtét vethetné annak az abnormis állapotnak, mely hazánkban szélteben érezhető, hogy szüret után a minden oldalról állami és községi adóért szorított szőlősgazda, kinek egyedüli jövedelemforrását legtöbb esetben csakis a bor képezi, borát úgy kénytelen eladni, ahogy veszik, de miután mindenki csak eladni akar s vevő kevés jelentkezik, a borok ára szüret után jelentékenyen alá száll, s a haszon annak a zsebéből, ki arca veritékével munkálta a szőlőt, az üzerek s a tökepezések zsebébe vándorol. Itt-ott már mutatkoznak ezen mostoha időnek jelei az elhagyott és gaz által teljesen felvert, abban hagyott szőlőkben s abban, hogy szőlőt lehet venni a reá rótt s már részben lesízetett szőlődezsma-váltság egy negyed részén, sőt árverésen 10-20 frtéért is.

Ezen anomálián úgy segíteni, hogy olcsó árak mellett is a nyakunkon vezett borainkat cognac-gyártásra használjuk, igen egészséges eszme, 1-ör mert a bor cognac alakban csak 1/3 annyi hordót és pinczét igényel, mint bor korában, s így 100 hektoliter bor mintegy 20 hektoliter cognacot adván, 80 hektoliter hordónk s az ennek megfelelő pincze lesz üres a bekövetkező szüretre, s ez nagy előny, midőn némely vidéken egy hektoliteres hordóért egy hektoliter bort kaphatunk; 2-ör mert a cognac mindig kész piacra talál, s oly csábítóan magas árakon értékesíthető, hogy szinte csodálkozunk, mint tudta ennyi ideig kikerülni figyelmünket az értékesítésnek ezen módja. „Tehát cognacot kell főzni mindenfelé, a hol olcsó a bor, a Neukomm verseczi cég 350 frtéért szolgáltat egy kisebb lepárlót s 8 hónapi ászokolás után cognacunkat már szép nyereséggel eladhatjuk stb.”

Szép csillogó okoskodás, a minnek csak egy kis hibája van, és pedig az, hogy tévedésen alapul. Az a borszesz, a mit mi 8 hónap mulva a piacra viszünk, nem cognac, hanem csak égett bor — borspiritus; az égett borak nem 8 hónap, de 8 évi ászokolásra van szüksége, hogy benne az illat és zamanyagok olyan mértékben kifejlődjenek, hogy az cognac-nak neveztessek. Ilyen 8 hónapos,

cognac-nak csufolt terménnyel a piacot elárasztani annyit tesz, mint keserűen csalódnai, annyi, mint a magyar cognacot évek hosszú sorára discreditalni.

Az sincs rendjén, hogy mi cognacot a Neukomm-féle géppel akarunk készíteni; tudomásunk szerint a francia cognac egy része kis üstön fő, más része pedig a Derosne és Savalle-féle lepárlókon készül. Ha tehát mi a francia cognacot akarjuk pótolni, igyekeznünk kell épen olyan terményt vinni a piacra, mint a francia, s ezt pedig azért lehet elérni, ha ugyanazon apparátusokon, épen azon módon dolgozunk. Ennek kipuhatólására nem ártana néhány szakképzett egyént Franciaországba küldeni. Ugyanezen egyéneknek lenne feladata a cognac-gyártásra szánt borok keverését, a cognac kezelését az ászokolás alatt elsajátítani. Mert ne gondoljuk, hogy mindenféle borból jó cognacot lehet főzni, sőt inkább a keverésnek kiválóan fontos szerep jutott. Hogy tehát cognac-iparunk jövőjét megállapítsuk, először is egy vagy több vinochemiai állomást kell létesíteni, hol a többi teendőknél, a különböző vidékek borai kicsinyben cognacká főzve, ászokolatnának, s ezen próbák mutatnák meg aztán, hogy minő borokat használjunk a cognacfőzésre.

Dr. Kosutány Tamás.

A hasznos háziállatokban előforduló belférgekről.

Vége.

De még ebből nem következik, azt fogja erre némely olvasóm mondani, hogy az ember beleiben is azzá fejlődik; mi pedig azt mondjuk, hogy következik, támaszkodván itt is a tapasztalat döntő erejére.

Erre vonatkozó kísérleteket tett legelőször Küchenmeister*) egy halálra ítélt emberen, kinek körülbelül 130 órával a kivégeztetés előtt adott be borsókat + 28—30° R-ra hült Bouillon-levesben, továbbá véres hurkában, melybe azt a kivett szalonna darabok helyett tevő. Az elítéltek az említett eledelnek annyira jól estek, hogy köteleseggének tartotta orvosának pár órával halála előtt, iránta tett szívességeért halás köszönetét nyilvánítani. A bonczolásnál, mely több tanár és orvos jelenlétében történt, csakugyan talált Küchenmeister a belekben tíz fiatal galandgilisztát (taenia solium-ot), melyek kifejlődési foka elég világosan mutatta, hogy ezek nem lehetnek egyebek, mint utódai a megevett borsóknak. — A jellemző hegedés, mely a hólyag maradványa, szinte nem hiányzott.

Küchenmeisternek az elítélten tett kísérletét dr. Möller önmagán ismételte hasonló eredménnyel; csak hogy ő benne a galandgiliszták tovább időzve, teljes kifejlődésüket érték el.

Ha már a mondottak után is némely olvasóm azt kérdezné: de hát hogyan juthat a borsóka belénk, kik nem akarunk magunkon kísérleteket tenni? Azt felelem, hogy valahányszor füstölt kolbászt, nyers sódort vagy nem egészen sült pecsenyét eszünk, mindannyiszor válhatunk elfogadóivá azon hivatlan vendégeknek, melyeknek sajnos, nem az ajtó mögött, hanem beleinkben van a helye. Abyssiniában, hol az emberek igen sok nyers húst esznek, a galandgiliszta oly gyakori, hogy azt, a kiből nincs, nem is tartják egészséges-

nek s következésképpen egy oly rabszolgát, kinek nincs egy csomó Cusso-ja (ez galandgiliszta elleni szer) el sem adhatnak. Ellenkezőleg nincs rá példa, hogy a karthausi atyákban, kik — mint tudjuk — húst soha sem esznek, valaha galandgiliszta lett volna.

Miután tehát tudjuk, hogy mi módon támadnak a galandgiliszták, továbbá azt is, hogyan jutnak rendeltetésük helyére, t. i. a bélbe; szükségten szerintünk eredetük megmagyarázása végett ezen mindent kifejezni akaró, de semmit sem jelentő szóhoz ös nem z és folyamodni.)

Lássuk most már, hogy támad a borsóka? s hogy jut a husba?

A mondottokból tudjuk, hogy a galandgiliszták hátsó kifejtett tagjaiban igen sok tojás van; ezen tojásokat a természet igen vastag héjjal látta el, hogy azon viszontagságokat, melyeken keresztül kell menniök, míg alkalmas helyet találnak a kifejlődésre, könnyen kiállhassák; minthogy ugyanazon bélben, melyben képződtek — az emberi nemnek s azon állatoknak, melyekben a galandgiliszták laknak, nagy szerencsére — soha ki nem fejlődnek. Nekik ösztönükkel fogva vándorolniuk kell.

Vándorlásukat, mely eleinte szenvedőleges, azzal kezdik, hogy az anyaállatnak egyes elvált tagjaival együtt kitakarodnak gazdájok beléből. Azonban mielőtt még elhagyták volna a bélszatornát, már is kezdenek fejlődni bizonyos fokig; ugyanis a tojás székéből képződik egy gömbölyű állatka, melynek testén hat apró horog látható, de a tojásnak ezen változása mellett is a héj sértetlenül marad — mint a tyuknál.

Kiki gondolhatja, hogy hová fog jutni a bélből kitakarodott galandgilisztatojások legnagyobb része. S hogy onnan a sertésekbe, folyókba, trágyába s ezzel a kertekbe, mezőkre is juthatnak, az világos; de az is világos, hogy ily vándorlásokon számtalan tojás vesz el addig, míg csak egy is talál alkalmas helyet a kifejlődésre s ez oka annak, hogy a galandgiliszták száma, tojásaik számához mérve, oly csekély.

Ezeket előre bocsátva reményelem, hogy nem sok Tamásra fogok akadni, ha azt mondom, miszerint valahányszor folyami vizet iszik az ember, vagy oly zöldséget eszik, melyet — mint némely helyen szokás — ganéjével öntöztek, mindannyiszor tehet szert galandgiliszta tojásokra. Bélbe érven ezen tojások, megszabadul a bennök lévő hat horoggal bíró apró galandgiliszta-hernyo — embrio — héjától, mely öt eddig zárva tartotta s ösztönénél fogva utat kezd magának furni horgainak segédelmével ki a bélből a test egyéb részeibe; mert valamint a selyembogár hernyójából nem lehet pillangó, mielőtt nem volt báb — puppa — úgy a galandgiliszta hernyójából se lehet galandgiliszta, mielőtt nem volt borsóka. Hogy ezen hat horgu kis állat könnyű szerrel furhatja magát által, a test szövetein keresztül bármelyik szervbe, úgy hiszem nem sokkal csodálatosabb annál, hogy a lenyelt tü addig vándorol a testben, míg például a karon jó ki. Ez pedig tény, melyről senki sem kételkedik.

Ha a testben így vándorló férgek történetesen egy véredénybe — érbe — jtnak, akkor magával ragadja őket a vérár s egy perc alatt a testnek egészen ellenkező részében lehetnek, mint azelőtt voltak.

Az üterek mindig kisebb és kisebb ágakra oszlanak. — Ha már az apró férgek oly szűk erekre jutottak, hogy tovább nem sodorhatják

*) Szükségesnek látjuk itt, nehogy valamely bíráló elferdítse szavaink értelmét, megjegyezni, miszerint mi azt hisszük, hogy egy józan eszű ember sem kételkedik azon, hogy minden állatfaj első szüleinek teremtetnie kellett s hogy mi az ősnemzés szó alatt teljességgel nem a teremtetést értjük, hanem azon támadási módot, melyet a hádankornak tapasztalati tényekben szükkölködő, physicát nem ismerő metaphysicusainak agya igazán, hogy úgy szóljak, teremtetett. Különböző azokat, kik mai napig is az ősnemzésben hisznek, azt mondván: miért nem teremthetne az Isten ma is állatokat? figyelmeztetjük a sz. könyvre, melyben egy szó sincs arról, hogy a teremtetés még folytatódni is fog. Ott erre vonatkozólag ezt olvassuk: „És megáldá az Isten azokat“ (t. i. állatokat) mondván: „Gyümölcsözzetek és sokasodjatok.“

*) A „M. Föld“ szerkesztősége által lapunk részére felajánlva. Szerk.

*) Lásd dr. Küchenmeister Experimenteler Nachweis, dass Cysticercus cellulosae (a borsóka) innerhalb des menschlichen Darmes sich in Taenia solium (az emberben lakó galandgiliszta) umwandelt. Allgemeine deutsche Naturhistorische Zeitung. 1855. 1. kötet 186. s. a. k. l.

őket a vér magával, átfurják ismét az edény falait. Kimennek a szövetekbe s ha kifejlődésüknek kedvező helyre jutottak, kifejlődnek hólyagférgékké, ha pedig nem, akkor vagy elenyésznek, vagy tovább vándorolnak. A férgeknek vérben való léte nem levegőből kapott hypothesis, de tény, melynek igazságáról Európa első physiologusai és zoologusai kezkeskednek.

Némely galandféreg-hernyók a kifejlődési hely választásában nem oly kényesek, mint mások. Így például a borsóka kifejlődik agyban, húsbán, szemben s májban egyaránt; de az agyvelő hólyagféreg — Coenurus cerebralis, — mely a juhok kergeségét okozza, ha csak agyba nem jut, soha ki nem fejlődik. Azokat, kik ezen is csodálkoznak, figyelmeztetjük ismét a selyembogár hernyójára, melyről mindenki tudja, hogy az is később éhen veszni, hogysem más mint eperfalevélhez fogni. De azt is tudja kiki, hogy vannak ismét hernyók, melyek mindent pusztítanak a mi zöld.

Annak bizonyítására, hogy az emberi galandgiliszta tojásából csakugyan borsóka fejlődik ki a sertésekben kísérleteket tett, van Beneden s Küchenmeister indítványa következtében, a k. száz kormány parancsára Ö és dr. Haubner dresdai barmászati tanár.¹⁾ Kísérleteik megmutatták, hogy egészséges sertésekben, a galandgiliszta-tojásokkal telt tagjainak beadása által, a borsóka betegséget annyira elő lehet idézni, hogy egy lat húsról körülbelül 133 fiatal borsóka esett. S hogy más galandgiliszta fajok tojásából is hólyagférgesek fejlődnek ki, azt Leuckart bizonyította be,²⁾ ki a macskákban lakó galandgiliszta tojásából, melyeket egereknek adott be, szinte hólyagférgeseket nevelt.

A kergeséget okozó agyvelői hólyagféreg eredete és története, lényegében nem különbözik a borsóka eredetétől s történetétől; csak hogy ezen állat már mint hernyó — tudjuk, hogy a hólyagférges még ki nem felett állatok — nagyon szaporodik, mit a borsóka oly mértékben soha sem tesz. Megjegyzendő azonban, hogy szaporodásuk nem tojás által történik — ezt csak érett állatok tehetik — hanem az ugynevezett bimbózás által. Ez oly szó, melyet meg kell fejtenem.

Az mindennapi dolog, hogy ha a földi gilisztát ketté vágjuk, a két darabból két külön állat válik. Ezen erőszakos műtétet a természet önkénytelenségétől számtalan alsóbb rendű állatnál, melyeknek ivarszerveik nincsenek. A szaporodásnak ezen nemét osztás általi szaporodásnak nevezzük.

A tengerben lakik egy fajta a férgeknek.³⁾ melynek testén, mielőtt ivarszervei kifejlődtek volna, támad kis kidudorodás, mely folyton nő, még oly állattá válik, mint minő a szüle, melyből kinőtt; később elválk szüleitől s külön életet folytat. Ezen folyamat, minthogy alakilag bir némi távoli hasonlósággal a növények bimbóképzésével, bimbó általi szaporodásnak nevezik.

Vannak állatok, melyek bimbózás által szaporodnak ugyan, de szaporodásuk az említett bimbó általi szaporodástól abban különbözik, hogy a bimbóból fejlett állat soha nem válik el a szüleitől. Így szaporodnak a klárisok vagy korallak s így szaporodik az ivarszervekkel még nem bíró agyvelői hólyagféreg is.

Ezen féreg egy, néha ökolnyi hólyagot is képez, melynek külső felületén számtalan apró féreg ül, melyek bimbózás által tamadtak a szüle nagyra kifeszült hólyagján. — Hogy ezen apró hólyagférges a kutyák belében mind megannyi galandgilisztákká fejlődnek s hogy azon galandgiliszták tojásából ismét agyvelői hólyagférgeseket lehet nevelni, azt kétségkivül tette Siebold kísérletei, melyek idézett munkájában olvashatók.

Fő teendője lesz tehát a gazdának, ha az agyvelői hólyagféreg támadását s következtetését a kergeség kifejlődését meg akarja gátolni, az: hogy oly juhász-kutyát, melynek ganéjával koronkint a galandgiliszta-tagok is mennek el, a nyájától eltávolítsa s a juhok agyából kivágott hólyagférgeseket ne a kutyának adja, vagy vigyázatlanul — mint az történni szokott — eldobja: hanem mélyen a földbe ássa be. E két szabályt — mint szóval értesültem — Szászországban törvény gyanánt hozták be.

Hogy nedves időben és mocsáros helyeken legelő juhok, leginkább kapják meg a kergeséget, azt onnan magyarázhatjuk: hogy vízzel legkönynyebben vehetik be a vesztüket okozó féreg tojásait. A sertéseket is csak úgy fogjuk megóvni a borsóka-betegségtől, ha tisztán tartjuk azokat.

A métely (Distoma hepaticum) eredete és történe igen bonyolódott, azért arról olvasóimnak jelenleg csak annyit mondok, hogy az is —

¹⁾ L. Küchenmeister értekezését az i. h.

²⁾ R. Leuckart an Carl Th. von Siebold. Erziehung des Cysticercus fasciolaris aus den Eiern des Taenie. Zeitschrift für wiss. Zoologie von Seibold und Kölliker. 1854. VI. kötet 1-56 füzet. 139. lap.

³⁾ Syllis prolifera.

(Ezt a jegyzetet még Darwin műveinek megjelenése előtt írtam. Chyzer.)

mint más férgek — bevándorlás által jut a májba, következtetésüképpen övszerű a métely ellen egyebet nem ajánlhatunk, mint azt: hogy nedves időben a nyáját nem kell legelőre bocsátni.

A mondottak eredménye gyanánt tekintendő, hogy kivévén a kergeséget, melyet az agyvelői hólyagféreg kivágása által s a belekben lakó giliszták okozta betegségeket, melyeket ezek elűzése által meg lehet gyógyítani, a többi féreg-betegségek, — mint a borsóka, métely stb. — mind gyógyíthatlanok s hogy a belső szerek, melyeket ezek ellen adnak be, csak az állat kinjárt szaporítják.

Chyzer Kornél.

Tan- és nevelésügy.

Egyről-másról.

Az iskolai takarékpénztárakról, melyeknek hasznos voltát én még a múlt évben e lapokban kimutattam, már sok vita folyt politikai szaklapokban. Sokan az isk. takarékpénztár eszméjének horderejét egész mértékben fölfogva, őszinte örömmel üdvözik ezen intézményt s áldják azon férfit — a derék Weisz B. Ferencz urat, — ki az iskolai takarékpénztárak eszméjét fölvetette hazánkban s azt annyi ellenzés dacára ernyedetlen buzgalommal terjeszti; mások ellenben feltétlenül kárhoztatják ezen intézményt. Én az iskolai takarékpénztár hiveihez tartozom, mert meg vagyok győződve paedagogiai előnyei és czélszerűségéről. A takarékoság jótékony befolyást gyakorol a nép anyagi és erkölcsi állapotának javítására, azért a józan gazdálkodás szellemét a nép között az által fogjuk legbiztosabban terjeszteni, ha azt az iskolás gyermekekkel gyakorlati módon kedveltetjük meg. A tanítók alkalomlag magyarázzák az iskolában a takarékoság anyagi és erkölcsi előnyeit; magyarázzák, hogy a gyermekek is takarékoság által sokra mehetnek, — e mellett figyelmeztessék tanulóikat a tékozlás szomorú következményeire. A gyermekek azután minden rábeszélés nélkül örömmel fogják megtakarítani szüleiktől kapott krajczárjaikat. A gyermek hozzá szoktatván ahhoz, hogy csak saját iparkodása által szerzett előnyt, korán megtanulja, hogy ő neki magának kell arról gondoskodni, ha az életben előre menni ohajt. A helybeli izr. népiskolában az iskolai takarékpénztár kezdeményezésem folytán f. év január havában létesült. Ezen iskolában ez intézménynek az egyes osztályokban mai napig következő eredménye volt: Schön Mór segédtanító (I.) osztályában 92 tanuló közül takarított eddig 36 tanuló összesen 43 frt 79 krt; az én (III.) osztályomban 22 tanuló közül mai napig 14 tanuló 38 frt 19 krt; Goldberger Emánuel tanító (II.) osztályában, melynek tanulói hozzám hozzák a betéteket, 59 tanuló közül 9 tanuló 7 frt 50 krt; Singer Izrael (IV.) osztályában 15 tanuló közül 5 tanuló 4 frt 50 krt; — az összes betétek ez iskolában tesznek tehát 93 frt 98 krt. Az isk. takarékpénztár kezelésénél követendő eljárás nagyon egyszerű. Minthogy a nyilvános takarékpénztárba kevesebbet nem lehet tenni, mint egy forintot, azért a gyermekek első betéteit, legyen az egy krajczár, először a tanító szedi be a tanítás után. E betéteket bejegyzí rendszeren egy betéti ivbe, valamint a tanulók is kapnak ezen betéteikről ilyen betéti ivatek. Minden hétkben (vagy a körülményekhez képest csak minden hónapban) egyszer a tanító a betéteket, ha ezek összesen legalább 1 forintot tesznek, küldi a nyilvános takarékpénztárba. A helybeli izr. iskola a tanulók által takarított pénzt a polgári takarékpénztárban kamatoztatja.

A felsőbb rendeletek a folytonos iskoláztatást nemcsak a városi, hanem a falusi iskolákra nézve is, a lefolyt években igen sokszor sürgették, úgy annyira, hogy a rendelet rendeletet ért, de számtalan községben a rendelet fölvasásán kívül misem történt, mert hazánkban még igen sok helyen kényelmetlen dolognak tartják az iskola mulasztásokért szigorúan fogni a szüleket. A múlt hónapban is azt olvastam több lapban, hogy egy szomszéd megyében sok baja van a tanfelügyelőnek az iskolamulasztásokkal. Ugy van ez, mint már egy alkalommal írtam, hogy lehet a legszigorubb törvény arra nézve, hogy minden tanköteles gyermek iskolába tartozik járni; lehetnek a legszigorubb büntetések szabva azokra, kik az iskolát elmulasztják; de akár legyen oly törvény is, mely a tanulót mindaddig kötelezi iskolába járni, míg egy bizonyos ismeretkört el nem sajátított; — minden rendszabályok önmagukban többé kevésbé elégtelenek fognak maradni a nevelési cél elérésére, ha a községek és az egyes családok ez iránt nem viseltetnek érdekelt-séggel s a maguk részéről is nem igyekeznek arra, hogy gyermekeik az iskolai kívánalmaknak megfeleljenek. Szükséges, hogy az államhatalomnak segítő kezét nyujtsa ott, hol a társadalom tehetetlen; de másrészt szükséges az is, hogy maga a társadalom, saját hatáskörében, szintén tevékenyen közreműködjek a népnevelés érdekében.

A tanító-egyletek országos szövetsége tárgyában a III. egyetemes tanítógyűlés végrehajtó-bizottsága f. évi januárhó 29-én emlékiratot terjesztett fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Ezen emlékiratra a miniszter ur a múlt hó végén azt válaszolta, hogy a kir. kormány által jóváhagyott alapszabályokkal bíró összes magyarországi tanító-egyletek képviselőinek három évenként orsz. tanítói gyűléssé összehívásáról megfelelő államsegély mellett maga kíván gondoskodni: ennél fogva a tervezett szövetség létrejövését feleslegesnek tartja. A végrehajtó-bizottság ezen min. leiratra nézve felkérte a m. kormányt, hogy az országos tanító-testületet oly módon szervezni kegyeskedjék, hogy ez minden más országos tanító-testület alakítását feleslegessé tegye s intézkedjék, hogy az orsz. tanító-gyűlés még a jelen év folyamában egybehívassék.

Knopfler Sándor.

A Krajna husvétja. *)

Már engem valóban el lehet nevezni az inségesek troubadurjának, zengek éhes gyomorról, panaszkodom az unalomig s egész jeremiá-dákat hangoztatok el, de tehetek én arról, hogy a Teremtő a szivemet olyan agyagból gyurta és tehet arról a „Zemplén“ igen tisztelt szerkesztője, hogy oly érző kebelrel van megáldva vagy a kinek úgy tetszik, megverve, mely kényszeríti, hogy másnak baját ecsetelje.

A Krajnyát görög katolikusok lakják, kik a pászkát csak máj. 2-án szeltek meg. Boldog Isten, de hányan nem szeltek meg! Hányanak e czélra tartott s szentelt bicsakját még egy évig, ha nem tovább, fogja rozsdá marni. Szegény bicsak, ez évben nem ért a megtiszteltetés, más-kor gazdák nagyszombaton este végig huzogattott a köszörü-kövön, hogy ne morzsold az óriás kenyeret s bátran hatolj a tenyeres szalonába.

Most hányanak más szelt, hányan kóstoltak alamiznapászkát, szegények, nedvesen ették meg, könnyüikkel áztatták meg azt előbb. Egy ember életre nagyon elég egyszer enni kolduspászkát.

Én láttam a templom előtt a jelen év ijesztő productumait, láttam ott megtestesítve egy helység nyomorát. Ott, a hol máskor nagy tekintélyesen végig nyújtózkodtak a zöld gyepen a vékás kenyerek, csábitóan kandikáltak ki, a ló-czombnak beillő sonkák s egész serege a tojásoknak garnirozta a zsojtárok vajas s turós tartalmát, most apró kenyérekkel mellett ott ült 2—4 tojás, szerénykedett itt-ott egy kis csésze vaj s a tehetősök kosarában kirívóan pöffeszkedett egy szelet szalona.

Ott könnyeztek a pászkátlanok is. Népünk mindegyike utolsó erejét is megfeszíti, hogy husvóra ne zab, hanem gabona lisztje legyen. De mennyien örömmel élvezték most a zabot is s hogy a húságnak is elég legyen téve, mert az éhes ember is tud hiu lenni, egy marok gabona liszttel kérget vontak a zabpászkára s így a látszat is meg volt mentve s jobb izüen élvezték el, mint nagyon sokan az első múmalmok nullás lisztjeit.

Sokan alig várták a husvét végét, ez volt elutazási terminusok. Szegény nyomorultak vágyaik Mekkájába nem mehetek, mert Amerikába uti költség kell, azért csak a délibb vidékekre vonultak, hol könnyebb a kenyérszerzés.

Miért is csufolnak, téged hazám gazdag Magyarországnak, fiai pedig éhen halnak s nincs egyebet évről évre szerzett deficitnél. Ki gazdálkodják ott fen bölcs atyáink számunkra a koldusbotot. Klonicza községből máj. 6-án 3, eddig telkes gazda elment a széles világba jobb otthon keresni, gyermekeiken kívül semmit sem vittek magokkal, ágyaikat csupraikat senki sem akarta megvenni, oda adták 10 liter lisztért, hogy az utolsó utaválót megsüthessék.

Valóban szivigható szomorú látványt képezett a kibujdosók ezen kis csoportja. Könnyes szemmel tekintettek a férfiak kunyhóikra, melyeket apáik építettek s melyekben ők életök nagyobb részét letölték, hangosan zokogtak az asszonyok. Egyiknek 4 gyermeke s az éhségtől dagadt lábu felesége volt, ki alig vonszolta magát, a két nagyobb csak gyalogolt mellettök, a csecsemőt ölben, a 3 évest hátán vitte az apa. Elvitte volna mind a négyet is, hiszen a nyomor csak csontjaikat kímélte meg, ki tudja meddig érnek. Pedig ezektől a múlt évben 20—25 frt adó kivántatott.

A faluban van még egy sereg éhenkórász, kik legelnek, a szó teljes értelmében a mezőn élnek, sósákt egyéb füveket s gyökereket esznek, a kevésbé lelkiismeretesek kiszedik a földből az elültetett paszulyt, tengerit s azon módon loco megeszik. Ha már krumplira tesznek szert,

*) E teljesen illetékes forrásból jött értesítés elolvasását ajánljuk azon boldog Tamásoknak, akik ha megynék felvidéke inséges helyzetéről van szó, még mindig kétkedve rázzák fejüket.

akkor már van delicatesse. Képzeltetni azt a roppant kárt, a mit ily módon okoznak.

A bosnyákoknak tudom, jobb dolguk van, hiszen rólok mi a Nabukodonozorok is gondoskodtunk.

És mégis csak most következik a valóságos éhség, mert aratásig a legtehetősebbek is megesszik ökreiket. Segélyt!

B. Mihály.

Levelezés.

Sárospatak, 1880. május 10.

T. Szerkesztő ur!

A „magyar irodalmi önképző-társulat” f. évi május 9-én a főiskola imatermében, a „Zemplén”-ben is közhírré tett ünnepélyes nyílt ülését megtartotta.

Tartotta pedig a nyílt ülést azért, mert úgy gondolkodott a társulat, de meg a nagy és szép multtal dicsekedő társulatnak saját életéből merített tapasztalata is az, hogy a nyilvánosság az önképző-társulat jövő virágzó életére nagy mértékben befoly.

Ugy gondolkodtunk, hogy minden társulatnak éltető lelke a nyilvánosság, — a közönség előtt kivívott elismerés; hogy csak úgy számíthatunk a tagok buzgóbb, lelkes támogatására, a körön kívül állók csatlakozására, ha a tagokban a szeretettel, gondos munkálkodás, — a még most körön kívül állókban az úgy iránt való lelkesedés a nyilvánosság előtt — ha egyébért nem, de legalább hazafias törekvésünkért — nyújtott köz-elismerés által felköltetik.

Ugy gondolkodtunk, hogy minden társulat, — legyen az a kezdet, a megalakulás nehéz küzdelmei, vagy egy fényes mult után, mint önképző-társulatunk, a jelenben oly állapotban, minőt a május 9-iki nyílt ülésünk fog feltüntetni, — a nagy közönség mind nagyobb s kívánatos erkölcsi támogatására csak úgy számíthat, ha érez magában erőt, van benne annyi bizalom céljainak hazafiassága iránt, melynek birtokában a közönséget elég bátor bírálatára kihívni.

Éreztünk magunkban erőt, habár nem vagyunk ugyan oly erősek; biztunk, de nem biztunk el magunkat. Biztunk abban, hogy ügyünk hazafias volta a mélyen tisztelt közönséget érdekelné fogja. Bizalmunk nem csalt meg.

A tág imaterem az ülés megnyitása előtt már jó fél órával csaknem zsufolásig megtelt. Sárospatak és vidéke művelt közönségének egy nagy része, — kiket a minden pillanatban csurronvizre áztatással fenyegető fellegek sem birtak arra, hogy csak lélekben ünnepeljenek velünk, — különösen a szép-nem nagy száma, hazafias ügyünk s törekvésünk iránt való igazi honleányi lelkesedésével ülésünknek valami megható ünnepélyességet és fényt kölcsönzött.

Az ünnepélyességet nevelte a főiskolai ének-és zenekarok közreműködése, a mellett a t. közönségnek is élvezetet nyújtott. A midőn az ének- és zenekar egy darabban a kellő hangulatot megteremtette, tek. Szinyei Gerzson tanár-elnök ur, fejtegetve az irodalmi körök hivatását a multban és a jelenben, az ülést ünnepélyesen megnyitotta. Ezután az ülésen, ez az ének- és zenekarok által tervszerűen megszakitva, a társulat Novák Lajos és Apostol Bertalan eredeti műveik felolvasása által költői erejét, verseny-szavaltat által pedig szavaló képességét mutatta be a nagy és fényes közönségnek. Az összesen négy szavaltat mind jól sikerült ugyan, de mivel a bíráló-bizottságnak egy komoly és vig szavaltat közt kellett megosztania a versenydíjat, megfontolva, Apostol Bertalan és Szalay Károly III-ad éves hittanhallgatók közt osztotta meg egyenlő részben.

Majd a komoly élvezetes titkári jelentésben Bikky Ferencz III-ad éves hittanhallgató, társ. titkár egy tükört tartott a t. közönség elé, melyben társulatunk eddigi munkálkodásának menetét, eredményét gyönyörrel s megleléssel szemléltük.

Vége az alelnök a karokhoz, s a közönséghez fordulva, a közreműködést s erkölcsi támogatást megköszönve az ülést bezárta.

Mennyire volt meglelédve a közönség, nem kísértem meg leírni, hanem a hangadó köröknek nyílt ülésünkre mondott ezen ellesett nyilatkozatát kérem közzé tenni: „csak az a kár, hogy csak egyet tartunk egy évben”.

Ezt tudva önbizalom száll keblünkbe — s ösztönt nyertünk, hogy jövőre többre igyekezzünk, — de még inkább ha eszünkbe jut, hogy a bájoló magyar nyelvet szépen kezelni, azon szépen írni és beszélni e körben, ha nem sajátították is el teljesen, de az első ösztönt, a lelkesedést itt nyerték e kör zászlója alatt s sokan olyanok, kikből, e társulattól kilépve, a magyar nemzet tisztelettel környezett irodalmi férfiak váltak.

Van reményünk, hogy a „magyar irodalmi önképző-társulat” mint a multban, úgy ezután is nagy magyar-irodalmi férfiak nevelő iskolája lesz.

Társulatunk mint ilyen, megvárja a főiskolai nemes ifuságtól, hogy jövőre a körnek most is eléggé tekintélyes számát tömeges csatlakozásával meg fogja kétszerezni.

Társulatunk mint ilyen méltán megvárja a magyar közönségtől, hogy ne vonja meg tőlünk legalább nagyérdemű erkölcsi támogatását ezután sem; mit ha megnyertünk, a sokra képes ifju önbizalma erőt kap arra, hogy tovább-tovább haladjon hazafias törekvésében, mi nem más mint önképzés a magyar szépirodalomban — vagy ha úgy tetszik — irodalmi értékű művek teremtése: s hogy erre is képesek vagyunk, nem sokára megmutatjuk.

Fábián Károly,
társ. alelnök.

Reflexiók.

Folytatás.

Itt vagyunk hát valahára a kertben. Ennek árnyas utain tavaszkor (nyáron is) valóban élvezetes a „körséta”. Illatozik a hárs, gesztenye, zeliczemegye, jaszminbokor stb. s ágaik között csattog a fülemile. Egy egy kis rögtönzött chorus sokszor alakul a kert egy vagy más zugában, körpadokon, midőn az aradozó esti hangulat s a lombokon átszűrődő holdfény dalra készíti a közlékeny barátokat. Szép vasárnap esteken pedig a főiskolai ének- és zenekar s ha elég erős a fellépés: a zenekar¹⁾ is szokta mulattatni a közönséget. Nappal pedig a kis- és nagy muzsák raja lepi el; minden bokorban zsongol vagy elmerül a betűkben valaki, küzd azzal a „fekete sereg”-gel a „fehér mezőn”. Nagy jótétemény e kert a tanulóknak s nagy előny oly tanítézetekkel szemben. hol nincs hova menekülni a zaj-, az emberek tömege elől. A főiskolai kert a tagosítás óta szép területtel növekedett Ma már azon szélességben, melyet az országot mentén elfoglal, csaknem a vasútig nyúlik ki. A kert újabb részéből évenként többet, többet fásítanak be. Van itt „botanikus kert” is, 305 ágygyal, ezekben a növények, növénytani osztályozás szerint szétosztva. Ez osztályozást táblák mutatják, kik növénytant tanulnak, egy, egy ágyat kapnak gondozás végett. Ez is egy eszköze a „szemléltető módszer”-nek, valamint az, hogy a kertben lévő mindenféle fából, cserjéből egyen egy kis tábla függ s ezen a fa vagy cserje „latin” és „magyar neve”, a „rend”, melyhez tartozik s az osztály, melybe „Linne” sorolja — van megjelölve. — A nagy kert közepén derék új tornacsarnok áll, előtte torna — s játszótér. Foly is tette a labda — s egyéb játék különféle neme istenigazában.

A fák között, gránit alapról hatalmas ércszobor emelkedik fel. (Ifj. B. Vay Miklós szobrász s egyházmegyei segédgondnokunk mintázta, ki a főiskolai könyvtárt már több művével ajándékozta meg). Egy imposans „Minerva” alak ez. Kezében nyitott könyv, lapján e mondat: „A tudomány hatalom”. A tudomány istennője hirdeti a tudomány mindenhatóságát. Sokat kifejező, találó felirat e helyen e szoborról. Fennkölt szellemű alapítók emlékére állítják, kik a „szellem művelésére s jótékonycélokra” áldoztak az örökölt és szerzet dús vagyon nagy részét. A Pálóczy Horváth Mária és Simon testvérek emlékszóbra ez. Dombornyomatu képük ércből ott van a gránittalapzat két oldalán „vívus exemplo... honori non interituro”, (az élőknek” például... el nem enyésző tiszteletjelöl) mint a felirat egy része szól. A Minerva méltóságos tekintetének szabad tér nyílik az összehajló lombok között kifelé, egész az ország utig. Az arra járókkelő szegény nép, melynek felekezeti szokása, hogy térdet hajt a szobrok-, képek előtt, melyek dicső jellemek, nagyságokra emlékeztetnek: letérdel e szobor előtt is olykor, a kőkerítés kis rácszatánál. Sok megtudja, hogy tévedt s boszankodik. Pedig kevés okuk van reá magasabb szempontokra emelkedni bíró ítélet szerint. Mert azok, kik ennyi jót tesznek a különböző művelődési és jótékony intézetekkel, késő utódokkal, ennyi szolgálatot tesznek egy „közös emberi érdek”-nek, a „nevelés ügyé”-nek: valóban méltók a legmagasabb fokú tiszteletre. S ha prot. hitelvek szerint tehetne valaki több jót, gyakorolhatna több erényt, mint a mennyire ember a morális tökély korlátai között képes, az ily kimagasló alakok lennének a prot. egyház szentjei. E szobor előtt s tisztelettel áll meg az, ki ismeri az általa jutalmazott érdemet; hálával az ifju, kinek lelkébe e nagyok nélkül nem világít be a tudomány; szent ámulattal a szüle, kinek fia általuk egyenesedék fel a föld rögtől. Az a „térdfajrás” pedig egy öntudatlan hódolat; bemutatja az a jámbor utazó egy szentnek hitt emlékének, a maga módja szerint. — Ne mosolyogjunk meg! — Az a szív és lélek, mely „tisztelni” tud, ha egyszerű is, nem méltó a gunyra... Nem fogadunk-e el

¹⁾ Kár, hogy a zenekarra most nem fordítanak annyi gondot, mint régebben.

mi is, ez a művelt osztály elég szokást, elvet, hagyományt előitéletet, a nélkül, hogy okát keresnénk; öntudatlanul?!...

Az iskolakerttel szomszédos a polgári casino. Tárjuk fel szárnyas ajtóit; hátha látunk mégis valamit belőle a nagy füstben, melytől Dr. Ballagi tanár ur oly erősen prüsszent (Zemplén f. é. 11. sz.) s a billiárdot is — mint írja — „Hamlet” csalódásaként tevének látja benne. S. B. urnak igaza van; bizony terhes felhők gomolyognak itt; a pár keményen maszkoló bábat, mellyel ép baja van, tevépupnak is nézheti benne. De, ha csak idézett „Hamlet”-jaként nem csalódunk mi is, az ő kabanásza is aligha „Szentjánoskenyér”; ez is ég, gyarapítja e felhőt. S ebben is igaza van. Ha más teszi, mért hagyja el ő?... A dohányzás „kedvtöltés”. A casino bizonyos kedvtelések helye, a melynek minden tag fejestül együtt tagja s a „bonorum caput”-tól, e „res principalis”-től nem lehet elválasztani az „accessorium”-ot. Tehát azt hiszem, hogy mint másutt: épenugy dohányozhatnak Patakon, vagy a Széchenyi „eszményi casinójá”-ban. De biz az könnyen megeshetnék nálunk is, hogy azok részére, kik ezt nem művelik s nem tűrhetik, egy szobát általában egy „olvasó szobát” (mint ez több helyen így van) fenntartának. — A játékok, társalgó szobák füstjén pedig könnyen segíthet egy nyitott ablak vagy „szellőztető készülék”. Szóval szives olvasóim a pataki polg. casinóval Patak, de viszonyainkat ismerve a szives látogató is meg lehet elégedve. Helyisége elég tágas: egy játékerem, egy nagyobb olvasó- s egy kisebb játékszoba. Hírlap van benne elég. Szórakozásaiban — tudtunk szerint — nem tuloz. Átalában azért, a „mit tesz” nem kifogásolható; azért a „miket nem tesz”, inkább. Ezekre vonatkozó felszólalásért (Zemplén f. é. 17. sz.) méltó elismerés illeti meg Dr. B. urat. De ezekre itt nem reflectálhatuuk.

Mesarthim.

Különlélek.

A hazafiai kegyelet egyik szép vonását hordja magában a terv: hogy azon ház (jelenleg Kelner K. háza), mely nagy hazánkfia Kossuth Lajos tulajdona volt s amelyben családjával több évig lakott, emléktáblával látassék el. Az úgy élen buzgó emberek állanak s így egy cseppet sem kételkedünk annak mielőbbi létesítése felett, mely kétségkívül a nagy száműzött iránti pietásnak szép és nemes nyilatkozása lesz.

Borvásár. Egy felső magyarországi borászati kiállítás és borvásár rendeztetik f. évi szeptember 12—18 napjaira Kassán. A kassai kereskedelmi kamara vállalja a rendezést és mihelyt a kormánytól az engedélyt megnyeri, a gazdasági intézet helyisége ezen célra rendelkezésre bocsátatik és a kért pár száz forint állami díjakra biztosítatik, a körülményes program közze fog tétetni. — Célja a kiállításnak a felső magyarországi borokat a bel és külföldi közönségnek bemutatni, mindenféle az egész birodalomban készített borászati eszközöket összehasonlítás és ismertetés céljából kiállítani és végre a borászat és borkereskedés fejlődésének akadályait lehetőleg ismertetni és azokat eltávolítani Reméljük, hogy eme korszerű eszmének sikere leen a és hogy minden faktorok közreműködni fognak a kedvező eredményt létrehozni.

Tűzvész esetén, hogy ha az a város „Hecke” részén ütött ki, mindannyiszor tapasztaltuk a mentő eszközöknek a veszedelem színhelyére való nehézkes szállítását. E sajnos körülménynek oka, e városrészhöz vezető utcák hiányában keresendő. E hiányon a v. képviselőlet új utcanyitást által akart már régebben segíteni s e célra a gróf Wallis Gyuláné kertje oldalán felvezető sikátor kiszélesítését jelölte ki. A terv kivitele az’ időben sok nehézségbe ütközött, most azonban — mint halljuk — az eszme fölmelegítése ismét napirendre került s remény van hozzá: hogy a közügyek érdekében annyi áldozatkészséget tanúsító nemes grófnővel a tárgyalások sikerre fognak vezetni. Azonban addig is mig az ige testté válnék, nem mulaszthatjuk el a rendőrség figyelmét felhívni arra: hogy e sikátort, mint a rondaság fertőjének fészket figyelembe vegye s időnként tisztítsassa, meghagyva alant közégeknek, hogy különösen hetivásárok alkalmával örködjenek fel e zug tisztántartására. Ez ellenörködést nem csak a közegészségi szempont parancsolja, de azon körülmény is, hogy a sétatérnek közvetlen közelében van az ominozus köz, melyet már régen legalább táblával kellett volna ellátni, szemellátható tilalomképpen azoknak, kik a tisztaság iránt érzékkel nem bírnak.

Nem első eset az, hogy rendőrségünk a piacra hozott s a közegészségügyre veszélyes élelmi cikkek árulását betiltva, azokat tulajdonosainál meghagyta, ezáltal mintegy azt jelentve ki: hogy ha akarja, másutt, a hol rendőri felügyelet nincs, értékesítheti. Így történt legközelebb egy szekér romlott hallal, melyet ki engedett vinni a városból ahelyett, hogy megsemmisítette volna. Mondják: e kegyes engedmény azért történt, mert a romlott

hal tulajdonosa egy tekintélyes vidéki uraság volt. Ugy tudjuk a rendőri törvény ilyen privilegiumokat nem enged meg, legyen bár az elárúsító tulajdonos maga herkö páter, de miután ez nálunk mégis megtörtént, csakis annak tulajdoníthatjuk, hogy rendőrségünk még ilyen dolgokban sem tudja lezárkóját, vagy ha tudja is, annyira részrehajló, hogy képzelt potentátokkal szemben, az igazság kimérésére egészen speciális mértékkel bír.

Emberölés. A bereczkii erdőségben, ropogó tűz mellett szalonát süített néhány pásztoember. A jó zsiros harapásra közbe-közbe krumplibeli fluidum is járta, azonban korántsem annyi, hogy a kis idő múltán bekövetkezett véres tragédia borzalmas jelenetének okát egyedül abban kereshetnénk. Három óra lehetett hajnalban, midőn az egyik pásztoember — elköltvén reggelijét — fölállt, hogy nyáját fölkeresse s a midőn távozni akart kanász társának kezét nyújtotta. Ez elfogadta a felé nyújtott jobbát és szintén felkelve ülő helyzetéből, baltájával a távozni akaró orra alatt kanászosan hadonázott s e vezényszó kíséretében: „Herr Oberlajtant ajncz!” nyakának irányozta azt. Ez tréfának véve a dolgot, egész nyugodtan állt, a katona viselt kanász azonban baltáját ismét csapásra emelve,

ujra vezényelt s a midőn azt kiáltá: hogy „Herr Oberlajtant czváj!” abban a perczen már oda is vágott, még pedig úgy, hogy társának feje azonos mellére fordult le s csak is egy kis darab bőr tartotta fel a porba gurulástól. Természetes, hogy e bakói virtuozitással tett csapásra emberünk rögtön szörnyet halt. A tragédia hőse önként jelentkezett a hatóságnál s most már a vizsgáló bíró feladata e gyilkosság lélektani indokait kifürkészni, annyival inkább, mert a két ember egymással elég jó barátságban élt.

Uj zeneművek. Táborny és Parsch zenemű kereskedésében Budapesten megjelentek: „A legény bolondja,” Kóródi Péter pályanyertes népszínművének összes kedvelt dalai. 1. „Nagy a világ.” 2. „Element az én babám” Szentirmaytól. 3. „Ha nekem” Szentirmaytól. 4. „Hervadj rózsám.” 5. „Tó közepén.” 6. „Nem gondolok.” 7. „Amott egy ház.” 8. „Rászállott.” 9. „Kati lelkem.” 10. „Ez a legény kérdezi...” 11. „Ni, ni, ni.” 12. „Nincsen kedvem.” 13. „Jár a kis leány” Szentirmay Elemértől. 14. „Barna szeretőmnek.” 15. „Áld meg Isten.” 16. „A toronyba.” Énekhangra zongora kísérettel (vagy zongorára külön) alkalmazta Erkel Elek. Ára 1 frt 50 kr.

Tűzvész. Szalók községet a közelebbi napokban igen nagy csapás érte; csaknem egészen leégett. Az orkányszerű szélben minden mentési kísérlet sikertelen volt. A leégett házak között van Kossuth Mihály orsz. képviselő összes gazdasági épülete is minden beruházmányával. A tűzvész részleteiről levelezőnk tudósítását várjuk, de annyit már most is mondhatunk: hogy a falu legnagyobb része kol-dussá lett.

(A m. é.-keleti vasut) személyszállító vonatainak 1880. évi máj. 15-től megváltozott menetrendje szerint a s.-ujhelyi vasuti indóháznál közlekedése.

I. M.-Sziget felé. Budapestről érkezik S.-Ujhelybe 7 óra 57 perczkor reggel — és 6 óra 22 perczkor este. — Indul: 8 óra 23 perczkor reggel — és 6 óra 52 perczkor este.

II. Budapest felé. M.-Szigetről érkezik S.-a.-Ujhelybe 9 óra 20 perczkor este — és 8 óra 22 perczkor reggel. — Indul: 9 óra 50 perczkor este — és 9 óra 6 perczkor reggel.

III. Kassára. Ujhelyből indul 6 óra 42 perczkor este — és 8 óra 58 perczkor reggel. — Ezen felül minden szerdán és szombaton indul az ugynevezett „petrezselem” vonat hajnalban 3 óra 19 perczkor.

IV. Kassáról S.-a.-Ujhelybe érkezik 7 óra 50 perczkor reggel — és 5 óra 52 perczkor d. u. — és 8 óra 42 perczkor este.

Felelős szerkesztő s lapkiadótulajdonos:
BORÚTH ELEMER.

H I R D E T É S E K.

Érdekes

S.-a.-Ujhely és a megye uri közönségeire!

Van szerencsém tisztelettel köztudomásra hozni: miszerint

uri- és női-, valamint vászonüzletem

a „Vadászkürt” szálloda helyiségében

márchiushó óta fenáll s az alábbi czikkkel a lehető legdusabban el van látva. Beszerzési forrásaimnál fogva azon helyzetben vagyok, miszerint a rendes áron alól 10% engedménnyel szolgálhatom ki t. látogatóimat.

Üzletemben raktáron vannak:

mosó Creton és Száténok	méterje 28 kr. kezdve 54 krig
legjobb Chiffonok	24 „ 60 „
mosó Oxfordok	34 „ 42 „
Pamut vásznak	18 „ 32 „
Nankinok sárga, fehér, piros színekben	26 „ 60 „
ezérna és sziléziai vásznak ¼ és 30 rőfös	6 frt. 14 frtig
ugyan ezek ¼ és 30	7 frt 50 kr. 15 frt 50 krig
Rumburgi Eduárd Richter féle 54 rőfös vásznak 23 frt.	80 frtig
azonkívül Rumburgi 8 és ¼ vásznak minden árban kaphatók; továbbá legjobb Creasz. izlandi, hollandi vásznak különféle árban; ágynemű kanavaszok 30 és 35 rőfösök	6 frt 50 kr. kezdve 16 frtig
ágybetétek és paplanok minden árban; fehér és színes asztalneműek 6 személytől kezdve 24 személyig; fehér Rumburgi zsebkendők 12 darabonként 2 frt 50 kr. kezdve 13 frtig legújabb színezetekben zsebkendők drbja	35 kr. 1 frt 60 krig
legnagyobb raktár kész fehér és színes ingek, lábravalók és elsőrangú kalapokból; hölgyek számára mindenféle ingek, korzetek és mosó harisnyák , legjobb francia fűzők	1 frt 35 kr. kezdve 12 frtig
napernyők , ugy mint esernyők	1 „ 40 „ 13 „
urak számára harisnyák párja	30 „ 1 „
¼ butor csimvat (Gradli) ugy mint mindenféle ágy és asztali terítők.	

E megnevezett árukon kívül üzletem még más nagyszámu czikkkel is, melyek e hirdetés keretében időnként saionszerűleg fognak közöltetni — gazdagon el van látva és bátorkodom ezt a nagyérdemű közönségnek megegyezzen figyelmebe ajánlani, megjegyezvén: hogy árucikkeimmel S.-a.-Ujhelyben **első lenni** óhajtok s hogy ebbeli törekvésem nem üres reklám, azt hiszem eddigi igen tisztelt vevőim minden hízegés nélkül bizonyíthatják.

Illő tisztelettel
Keller Andor.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint Sátoralja-Ujhelyben a főutcán 678 sz. a. a megyeház közvetlen szomszédságában, Rosenberg ur féle ékszer-üzlete mellett dusan berendezett

óra-üzletet,

uj órák készitési és órajavitási mőhellyel

összekötve nyitottam.

Óra-üzletemben **mindennemű arany-, ezüst-órák, a legdusabb kiállítású inga- és fali-órák dús kiválasztásban és jutányos áron kaphatók.**

A vidéki közönség t. megrendeléseit posta útján, legrövidebb idő alatt teljesítenem; a nagyobb munkákat saját felügyeletem alatt személyzetem által bármely vidéken vagy helyben elkészítem.

A nálam vásárolt órákért és órajavitásokért két évi jótállást szigorú felelősséggel vállalok magamra.

A már 15 év óta a bel- és külföld elsőrangú óragyáraiban szerzett tapasztalataim után jogosan ígérhetem az igen t. közönségnek, hogy minden a szakmámhoz tartozó igényeit teljesen és pontosan kielégítenem.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esedezve, maradtam Sátoralja-Ujhelyt, 1880. május hóban

kiváló tisztelettel

R é t h y M ó r
óraművész

alapító tagja a budapesti órásegyletnek, rendes tagja a berlini szak-egyletnek, tulajdonosa a székesfehérvári műipar-érdemnek.

SCHMIDT főtörzsorvos-féle

FÜL-OLAJ

megjavítva Dr. M. Deutsch által, gyógyít mindennemű **süketséget** mely nem vele született, **nagyothallás** és **fülzúgás** is általa hamar eltávolíttatik.

Bizonyítvány. — Ezer és ezer köszönet a nekem küldött fülolajért, melynek többszöri használata után teljesen elvesztett hallási tehetőségemet, isten segítségével egészen visszanyertem. Én oly siket valék, hogy a harangszót — daczára, hogy a templom mellett lakom — nem hallottam, míg most zseborám ketyegését is könnyen hallhatom. Ismét ezer köszönet ez áldott szer feltalálójának.

Steiner Dávid,
okleveles főtanár Baborsán.

2 frt 40 kr. bérmentes beküldése mellett, használati utasítással együtt azonnal és **bérmentesen megküldetik.**

Graetz Gyula,
Bécs II. Praterstrasse 49.

11—15

Hirdetmény.

A s.-a.-ujhelyi takarékpénztár

folyó évi márcziushó 21-én tartott évi rendes közgyűlésének határozata folytán nyugdíj-alapnak a tartalék-alaphoz csatolása s ennek folytán az alapszabályok 11-ik s következő kezdő §§-ainak módosítása tárgyában **f. évi juniushó 20-án d. e. 10 órakor saját helyiségében**

rendkívüli közgyűlést

tartandván, az ebbeni résztvevésre a t. cz. részvényesek azzal hivatnak meg, hogy igazoló nyomaikat az e végre kinevezett bíráló-bizottságnál juniushó 19-ig betérjeszthetik.

S.-a.-Ujhely, 1880. év májushó 15-én.

Dókus József,
intézeti elnök.